

חדשות הטרור והסכסוך הישראלי-פלסטיני

2018-21 באוגוסט

עיקרי המסמך

- ◀ בקהיר התקיימו השבוע שיחות, בהשתתפות חמאס, הג'האד האסלאמי בפלסטין וכמה ארגוני טרור קטנים, במטרה להגיע להסדרה, שתוביל לסיום האירועים האלימים ברצועת עזה. מתווה ההסדרה המסתמן מתבסס על ההסכמים וההבנות שהושגו בתום מבצע "צוק איתן" (2014) ומבצע "עמוד ענן" (2012). מדובר על הסדרה בעלת אופי מינימליסטי הכוללת הפסקת מעשי האיבה, פתיחת המעברים, הגדלת מרחב הדיג והכנסת סיוע הומניטארי לרצועה. משלחת פתח לא השתתפה בשיחות בשל התנגדות עקרונית של אבו מאזן לכל הסכם שלא יושג באמצעות הרשות הפלסטינית.
- ◀ במקביל למגעי ההסדרה **נמשכה בשטח מדיניות האלימות המבוקרת של חמאס**. ב"צעדת השיבה" ביום שישי האחרון הושלכו מטענים ובקבוקי תבערה לעבר כוחות צה"ל. כמו כן פרצו כמה פלסטינים את הגדר וחדרו לשטח ישראל. בתגובה סגרה ישראל את מעבר ארז. "צעדת שיבה" נוספת צפויה להתקיים ביום שישי הבא. המשך האלימות נועד להפעיל לחצים על ישראל שייסעו לחמאס להגיע להסדרה בתנאים משופרים אך היא טומנת בחובה **סיכוני התדרדרות**, גם אם לחמאס אין עניין בכך.
- ◀ במוקד האירועים ביהודה ושומרון עמד **פיגוע דקירה**, שבוצע על ידי ערבי ישראלי תושב אם אלפחם.

דרום ישראל

ניסיונות להגיע להסדר הרגעה

- ◀ לאחר למעלה מארבעה וחצי חודשים של חיכוכים אלימים בקרבת הגדר וחמישה סבבי הסלמה שבמהלכם שוגרו לעבר ישראל למעלה מ-600 רקטות ופצצות מרגמה, מתנהלים עתה בקהיר מגעים במטרה להגיע למתווה הסדרה. במגעים הללו משתתפות משלחות מטעם חמאס, הג'האד האסלאמי בפלסטין ונציגי ארגוני טרור נוספים. בולטת בהיעדרה משלחת פתח, שסירבה להגיע למצרים בשל התנגדותו הנחרצת של אבו מאזן לכל הסכם שלא יושג באמצעות הרשות הפלסטינית.
- ◀ מהתבטאויות בכירי חמאס והג'האד האסלאמי בפלסטין עולה, כי המתווה הנדון עתה כולל הפסקת אש המבוססת על ההסכמים וההבנות, שהושגו בתום מבצע "צוק איתן" (2014) ומבצע "עמוד ענן" (2012). המרכיבים שהופיעו בהסכמים ובהבנות הללו כוללים הפסקת מעשי האיבה, פתיחת המעברים לתנועת בני אדם וסחורות, הגדלת מרחב הדיג והכנסת סיוע הומניטארי לרצועה. כל אלו הינם סעיפים מינימליסטיים, הרחוקים מאוד מציפיות חמאס וישראל, אך יתרונם הוא שהם ניתנים ליישום הלכה למעשה בקלות ובלוח

זמנים קצר יחסית (פתיחת מעבר כרם שלום והרחבת מרחב הדיג כבר בוצעו ממילא ע"י ישראל)¹. הדיונים במצרים הפסקו לרגל עיד אלדחא והם יחודשו מיד לאחר החג.

◀ בראיון שהעניק מחמוד אלזהאר, חבר הלשכה המדינית של חמאס, אמר כי השיחות מתנהלות בשני אפיקים מקבילים האחד מול המצרים והשני מול גורמי האו"ם וכי שניהם עוסקים ברגיעה בפיוס ובסוגיות הקשורות ל"מצור" על רצועת עזה. לדבריו הושגה בדיונים התקדמות בנוגע לזכותם של הפלסטינים למעבר בטוח מהרצועה. הוא ציין, כי חמאס מתמקדת עתה בפתיחת נתיב ימי אזרחי בין הרצועה לקפריסין התורכית שישמש למסחר ולתעבורה. עוד ציין אלזהאר, כי הדיונים המתנהלים סביב סוגיית חילופי השבויים נפרדים לחלוטין מהדיונים ברגיעה וכי חמאס תציב בסוגיה זו תנאים משלה ותאפשר התקדמות בנושא רק לאחר שתנאיה יאושרו (אלח'ליג' און ליין, 19 באוגוסט 2018).

עמדת הרשות הפלסטינית ופתח

◀ ברשות הפלסטינית ובפתח מתנגדים לכל הסדר שיושג עם חמאס **ללא שיתוף הרשות הפלסטינית וללא פיוס פנים-פלסטיני**. מקורות פלסטינים דיווחו כי על רקע זה **שורת מתיחות רבה בין הרשות הפלסטינית לבין מצרים** (אלחיא, 18 באוגוסט 2018). להלן כמה התבטאויות של בכירי הרשות ופתח בנושא:

◆ **בנאום שנשא אבו מאזן** במושב הפתיחה של המועצה המרכזית של אש"ף כי פיוס יהיה רק "תחת ממשלה אחת, חוק אחד ונשק לגיטימי אחד" (דף הפייסבוק של אבו מאזן, 15 באוגוסט 2018).

◆ **צאא'ב עריקאת**, מזכיר הועד הפועל של אש"ף, אמר כי הסכם רגיעה עם ישראל ללא מעורבות אש"ף מהווה בסיס ל"עסקת המאה", שמטרתה לחסל את הפריקט הלאומי הפלסטיני (דינא אלוטן, 18 באוגוסט 2018). בהתבטאות נוספת אמר עריקאת, כי לא תקום מדינה פלסטינית בעזה ולא תקום מדינה פלסטינית ללא עזה וללא נשק לגיטימי אחד וגוף שלטוני אחד (הטלוויזיה הפלסטינית, 19 באוגוסט 2018). עוד אמר עריקאת כי ההסתייגות הגדולה ביותר מהסכם הפסקת אש ארוך טווח בין ישראל לחמאס היא מכיוון שהסכם שכזה עלול להוות תקדים לפיו גם ארגונים בגדה יוכלו באופן תיאורטי להגיע להסכם עם ישראל ולהפריד שטחים פלסטינים שבשליטת הרשות. יחד עם זאת הבהיר עריקאת כי **רגיעה ברצועה היא צורך לאומי שהרשות תומכת בו** (אלערביה אלחדת', 19 באוגוסט 2018).

◆ **אסאמה אלקואסמי**, דובר פתח, אמר כי **אש"ף הוא הגורם היחיד האחראי לפתור את הבעיות ההומניטאריות ברצועה, בגדה ובייחוד בירושלים**. הוא גם ציין כי ממשלת הפיוס הלאומי והגורמים הרשמיים הם אלה שיפתרו את הבעיות ולא ארגונים וועדות שמטרתם לבצע את התוכניות של ישראל ושל ארה"ב. עוד הדגיש אלקואסמי, כי הפסקת אש ("הודנה") היא סוגיה לאומית ולא סוגיה שבחסות הארגונים ועל כן אש"ף הוא זה שצריך לעסק בה (ופא, 18 באוגוסט 2018).

¹ להרחבה ראו פרסום מרכז המידע מ-20 באוגוסט 2018: "המגעים לקראת הסדרה: תמונת מצב"

קריקטורות שפרסמה חמאס המותחות ביקורת על התנגדות אבו מאזן למאמצי ההסדרה ברצועה בחסות מצרים. מימין: "הרגיעה בגידה". משמאל: שד בדמות אבו מאזן יוצא ממנורה העליה נכתב "התיאום הביטחוני". דברי אבו מאזן: "לא נקבל רגיעה כלשהיא עם הכיבוש בעזה..." (חשבון הטוויטר PALINFO, 16 באוגוסט 2018)

"צעדת השיבה"

◀ ביום שישי 17 באוגוסט 2018 התקיימה "צעדת השיבה" ה-21 במספר (מאז 30 במרץ 2018) תחת הכותרת "מהפכנים למען ירושלים ומסגד אלאקצא". בצעדה השתתפו אלפי פלסטינים, שהתקהלו לאורך גדר הגבול, רובם בעומק השטח. במהלך ההפגנות נמשכו מעשי האלימות, שכללו השלכת מטענים מאולתרים ובקבוקי תבערה לעבר כוחות צה"ל. כמה פלסטינים לחצו את הגדר אך הם שבו על עקבותיהם (דובר צה"ל, 17 באוגוסט 2018). הפלסטינים דיווחו כי כוח צה"ל ירה לעבר שני מפגינים שחיבלו בגדר הביטחון סמוך לנחל עוז. אחד מהם נפצע באורח קשה (דף הפייסבוק צבע אדום, 17 באוגוסט 2018).

ניסיונות לפרוץ את גדר הביטחון במהלך "צעדת השיבה"
(דף הפייסבוק של הרשות הלאומית העליונה של צעדת השיבה הגדולה, 17 באוגוסט 2018)

מימין: הבערת צמיגים סמוך לגדר הביטחון . משמאל: המון פלסטיני נוהר למוקד "צעדת השיבה" במזרח עזה (17 אוגוסט 2018) (חשבון הטוויטר PALINFO, 17 באוגוסט 2018)

◀ באירועים בלטה נוכחות בכירי חמאס אסמאעיל הניה, ראש הלשכה המדינית של חמאס, שביקר ב"מחנה השיבה" במזרח עזה, יחיא אלסנאר, ראש הלשכה המדינית של חמאס ברצועה, ופתחי חמאד, בכיר חמאס, אשר ביקרו בצעדת השיבה במזרח ח'אן יונס (דף הפייסבוק של הרשות הלאומית העליונה של צעדת השיבה הגדולה, 17 באוגוסט 2018).

מימין: יחיא אלסנאר, משתתף בצעדת השיבה במזרח ח'אן יונס . משמאל: אסמאעיל הניה ב"מחנה השיבה" במזרח עזה (דף הפייסבוק של הרשות הלאומית העליונה של צעדת השיבה הגדולה, 17 באוגוסט 2018)

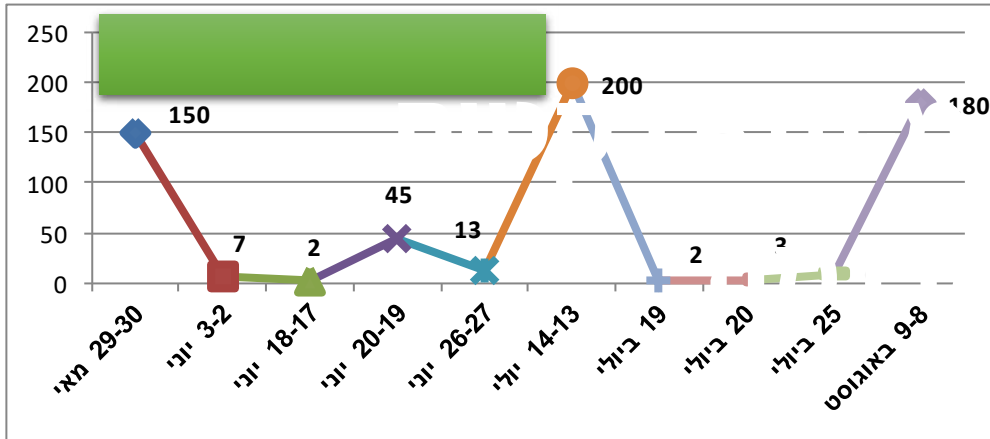
◀ משרד הבריאות ברצועת עזה דיווח על **שני הרוגים** וכ-270 פצועים (מען, 17 באוגוסט 2018). הוועד העליון של צעדות השיבה הודיע על **קיומה של הצעדה הבאה ביום שישי הקרוב תחת הכותרת "הוקרה לצוותים הרפואיים ולעיתונאים"**

◀ בתגובה לאירועים האלימים במהלך הצעדה ביום שישי, **סגרה ישראל באופן חלקי את מעבר ארז** והיא מאפשרת מעבר של מקרים הומניטאריים בלבד. נראה כי סגירת מעבר ארז התבצעה מתוך הערכה שהיא לא תשפיע באופן משמעותי על שגרת החיים ברצועה בניגוד לסגירת מעבר הסחורות בכרם שלום, אשר לו יכולות היו להיות השלכות קשות יותר. זאת להערכתנו מתוך רצון לתרום לרגיעה ולאפשר התקדמות בשיחות ההסדרה.

ירי רקטות ופצצות מרגמה

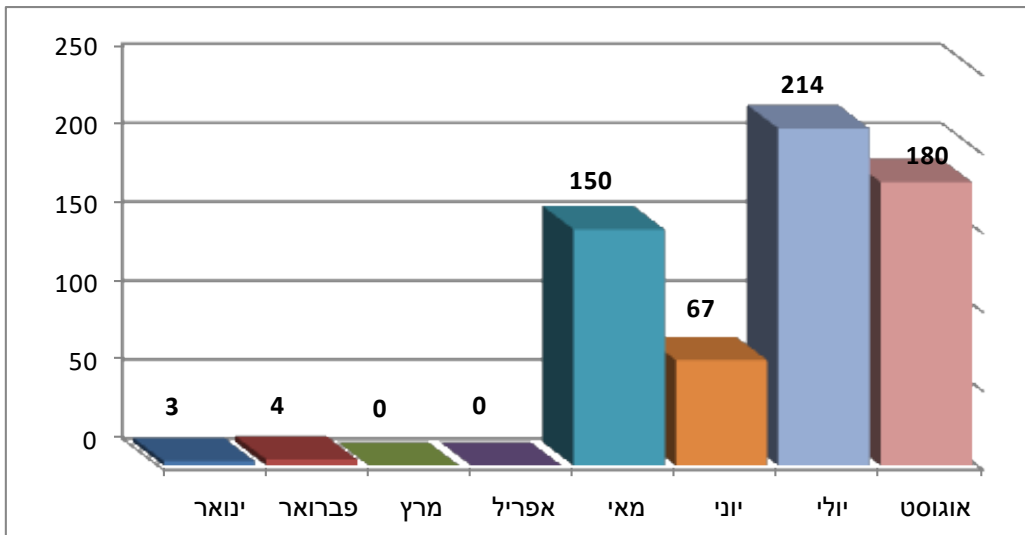
במהלך השבוע לא אותרו שיגורים של רקטות ופצצות מרגמה לעבר ישראל.

ירי רקטות ופצצות מרגמה בסבבי ההסלמה האחרונים וביניהם²

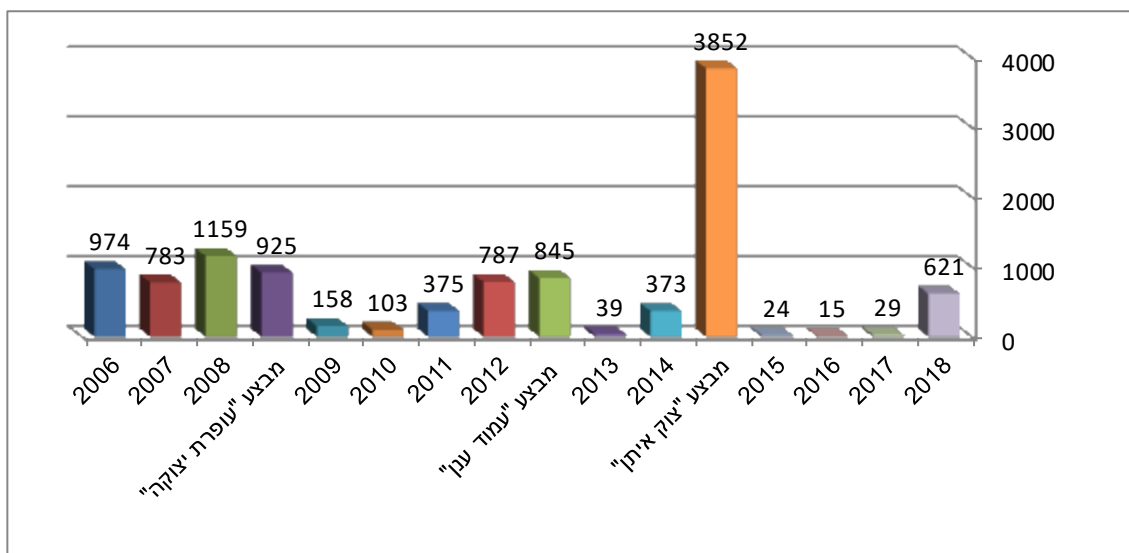
המספרים בחודשים מאי ויוני יולי 2018 משקפים מספר מינימאלי של רקטות ופצצות מרגמה. בשלב זה אין ביכולתנו להפריד בין ירי רקטות לירי פצצות מרגמה.

ירי רקטות ופצצות מרגמה בשנה האחרונה

² הסטטיסטיקה אינה כוללת נפילת רקטות בשטח רצועת עזה.

ירי בחתך שנתי

טרור ההצתות

◀ טרור ההצתות נמשך אולם ניתן לומר כי חלה ירידה משמעותית במספר בלוני התבערה והעפיפונים המשוגרים לעבר ישראל. ב-19 באוגוסט 2018 התפתחו שלושה מוקדי שריפות ביישובי עוטף עזה כתוצאה משיגור בלוני תבערה מרצועת עזה באזור בארי וארז (דוברות כבאות והצלה, 19 באוגוסט 2018).

שריפת יער בקיבוץ בארי כתוצאה מבלון תבערה ששוגר מהרצועה
(חשבון הטוויטר PALINFO, 17 באוגוסט 2018)

אירועים נוספים

◀ ב-20 באוגוסט 2018 בשעות הבוקר התקרב פלסטיני חמוש למרחק של כ-10-20 מ' מגדר הביטחון בצפון רצועת עזה ופתח באש מטווח קצר לעבר כוח צה"ל, שעסק בפעילות שגרתית סמוך לגדר. כוחות צה"ל השיבו באש לעבר היורה וככל הנראה הוא נהרג (הארץ, 20 באוגוסט 2018). גורם ממשפחת

אלמג'דלאוי דיווח, ההרוג הינו האני מחמד עודה אלמג'דלאוי, בן 24, ממחנה הפליטים ג'באליא (מען, 21 באוגוסט 2018).

האני מחמד עודה אלמג'דלאוי, בן 24 ממחנה הפליטים ג'באליא (מען, 21 באוגוסט 2018)

יהודה ושומרון

פיגוע דקירה בירושלים

◀ ב-17 באוגוסט 2018 בשעות אחר הצהריים יצא מתפלל מוסלמי משטח הר הבית לרחוב הגיא, סמוך לשער שכם בירושלים. הוא פגש בצוות שוטרים שהוצבו במקום, ניגש לאחד מהם וניסה לדקור אותו באמצעות סכין שאחז בידו. הדוקר נורה ונהרג. השוטרים חסמו את כל הסמטאות באזור וסרקו את האזור. כל המתפללים הוצאו משטח הר הבית. המחבל הדוקר הוא **אחמד מחמד מחאמיד**, בן 30, ערבי ישראלי תושב מאם אלפחם.

מימין: דקירת שוטר בעיר העתיקה בירושלים. משמאל: הסכין בה השתמש המחבל בעת ביצוע פיגוע הדקירה (דף הפייסבוק של משטרת ישראל, 17 באוגוסט 2018)

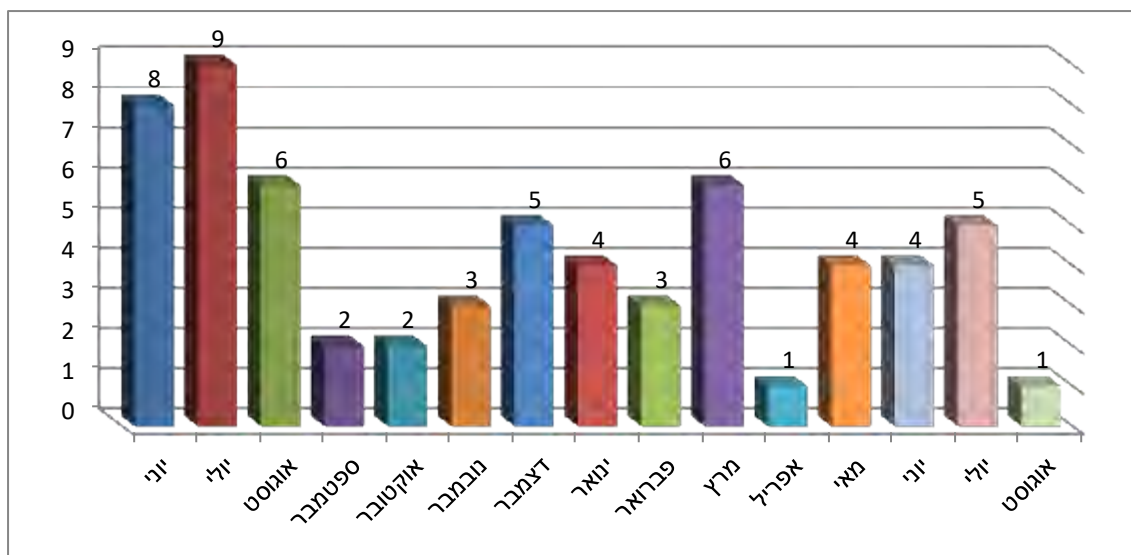
אירועים בשטח

◀ כוחות הביטחון הישראליים המשיכו בפעילות סיכול ומנע בפעילות ברחבי יהודה ושומרון, במסגרת זאת נעצרו חשודים בפעילות טרור ונתפסו אמצעי לחימה מאולתרים וכספים, שיועדו למימון טרור.

◀ סמוך למחנה הפליטים שועפאט עצרו לוחמי משמר הגבול פלסטיני החשוד בקבל סכום של 30,000 שנשלחו אליו מרצועת עזה עבור אחיו, פעיל חמאס, המרצה עונש מאסר בכלא הישראלי. הפלסטיני נעצר לחקירה (דף הפייסבוק צבע אדום, 20 באוגוסט 2018).

◀ במהלך השבוע דיווחו פלסטינים על לפחות שני מקרים בהם יודו אבנים לעבר כלי רכב בהם נסעו סמוך ליציהר (דרומית לשכם) ולבית אומר (צפונית לחברון). שמשות כלי רכב של תושב הכפר חוארה נפגעה והוא נפצע מרסיסים (דף הפייסבוק צבע אדום, 19 באוגוסט, 16 באוגוסט 2018).

פיגועים משמעותיים שבוצעו ביהודה ושומרון בשנה האחרונה³

רצועת עזה

המצב במעברים

מעברים מישראל

◀ ב-15 באוגוסט 2018 הודיע שר הביטחון אביגדור ליברמן לאחר התייעצות עם הרמטכ"ל על פתיחתו מחדש של מעבר כרם שלום לפעילות מלאה. כמו כן מסר על הגדלת מרחב הדיג ברצועה לתשעה מיילים ימיים. לדברי ליברמן פתיחת המעבר לאחר שלושה ימי שקט נועדה לאותת לאוכלוסייה בעזה כי שמירת השקט היא בראש ובראשונה אינטרס של תושבי עזה (ynet, 15 באוגוסט 2018). מנגד, בתגובה לאלימות שהופגנה במהלך אירועי הצעדה ביום שישי סגרה ישראל באופן חלקי את מעבר ארז והיא מאפשרת מעבר של מקרים הומניטאריים בלבד (ראו לעיל).

מעבר רפיח

◀ מעבר רפיח נסגר ב-20 באוגוסט 2018 לשישה ימים לרגל חופשת עיד אלאדחא. קודם לסגירת המעבר אפשרו המצרים מעבר משאיות סחורה, גז, סולר ודלק לרצועת עזה. לרצועה שבו כאלף אזרחים כולל 49

³ "פיגועים משמעותיים" מוגדרים על-ידינו כפיגועי ירי, דקירה, דריסה והטמנת מטענים או פיגועים משולבים. לא נכללים בהם יידויי אבנים והשלכת בקבוקי תבערה.

בכירי הארגונים הפלסטינים שהשתתפו בשיחות בקהיר. בין השבים משלחת חמאס בראשות רוחי משתהא וח'ליל אלחיה, משלחת הג'האד האסלאמי בפלסטין בראשות ח'אלד אלבטש ומשלחות החזית העממית והחזית הדמוקרטית (אלמצראוי, 20 באוגוסט 2018).

פתיחת שנת הלימודים

◀ משרד החינוך ברצועת עזה השלים את הכנותיו לשנת הלימודים החדשה שתפתח ברצועה ב-29 באוגוסט. המשרד מסר כי תשעה בתי ספר חדשים נחנכו ו-24 בתי ספר נוספים ייבנו במהלך השנה הקרובה. עוד ציין כי ל-32 בתי ספר הותקן מנגנון אנרגיה סולארית. על פי נתוני המשרד ישובו ללימודים כ-267,000 תלמידים מכיתה א'-י"ב. משרד החינוך ציין כי תכנית הלימודים של בתי הספר התיכוניים שונתה וכי ספרי הלימוד במתכונת החדשה הודפסו השנה לראשונה (פלסטין און ליין, 14 באוגוסט 2018).

◀ הנציב הכללי של אונר"א פייר קרינבול הודיע במהלך ישיבה שהתקיימה בעמאן כי למרות הבעיות הכספיות תפתח שנת הלימודים של אונר"א כסדרה ביהודה, שומרון, ירושלים, רצועת עזה ובתפוצות. יחד עם זאת ציין כי כספי אונר"א מספיקים לניהול הפעילות עד סוף החודש הבא בלבד. משמעות הדבר לדבריו היא שבתי הספר ייפתחו לחודש ימים. הוא קרא לתורמים להמשיך לתמוך בתקציב אונר"א כדי לגשר על גירעון של 217 מיליון דולרים ולהבטיח את פעילות בתי הספר עד סוף השנה (ג'ורדן טיימס, 16 באוגוסט 2018).

הרשות הפלסטינית

כינוס המועצה המרכזית של אש"ף

◀ ב-15 באוגוסט 2018 התכנסה המועצה המרכזית של אש"ף (המונה 154 חברים) לכינוס מיוחד תחת הכותרת "מעבר מרשות למדינה". מטרת הכינוס הייתה לנסות להוציא לפועל את ההחלטות שהתקבלו במהלך כינוס המועצה הפלסטינית לפני כארבעה חודשים (30 באפריל 2018). במהלך הכינוס עסקו הדיונים בסוגיות פנימיות וארגוניות, בשאלת התוכנית האמריקאית להסדר המדיני ("עסקת המאה") ובעניין היחסים עם ישראל. לדברי ג'בריל רג'וב, מזכיר הועד המרכזי של פתח, מהווה הכינוס נקודת פתיחה לבניית "אסטרטגיה לאומית" שבמסגרתה יוכלו הפלסטינים להתמודד עם "עסקת המאה" ולהכשיל את ניסיונות הפגיעה בסוגיה הפלסטינית ובלגיטימציה של הפלסטינים (הטלוויזיה הפלסטינית, 13 באוגוסט 2018).

אבו מאזן נושא את נאום הפתיחה של כינוס המועצה המרכזית של אש"ף (דף הפייסבוק של אבו מאזן, 15 באוגוסט 2018).

◀ **החזית העממית, החזית הדמוקרטית, הג'האד האסלאמי בפלסטין וחמאס החרימו את הכינוס** כך שלמעשה הרוב הנציגים שנטלו חלק בכינוס **היו אנשי פתח**. במושב הפתיחה נשא אבו מאזן נאום בו הדגיש כי **"גם אם נחתוך את בשרינו נמשיך לשלם למשפחות השהידים והאסירים"**. עוד ציין אבו מאזן בנאומו כי פיוס עם חמאס יהיה רק תחת ממשלה אחת, חוק אחד ונשק לגיטימי אחד (דף הפייסבוק של אבו מאזן, 15 באוגוסט 2018).

◀ ב-18 באוגוסט 2018 עם נעילת כינוס המועצה פורסם על מספר החלטות שהתקבלו ביניהן:

- ◆ הגדרה מחדש של היחסים עם ישראל. המועצה הדגישה כי היחסים בין העם הפלסטיני לבין ישראל מתבססים על מאבק בין עם ומדינתו שנמצא תחת כיבוש לבין כוח כובש. המועצה אישרה את **ההחלטה על הפסקת התיאום הביטחוני עם ישראל על כל גווניו והיפרדות כלכלית מישראל שתעשה בהדרגה**.

- ◆ התנגדות ל"עסקת המאה". חברי המועצה הבהירו, כי יעמדו בסירובם לקבל את "עסקת המאה" או כל פתרון הכולל גבולות זמניים או הפרדה ריבונית בין רצועת עזה ויהודה ושומרון.
- ◆ לדברי צא"ב עריקאת, מזכיר הועד הפועל של אש"ף התקבלו במועצה החלטות הנוגעות להגשת פנייה רשמית לבית הדין הפלילי הבינלאומי בנושא האסירים, רצועת עזה, ירושלים והבנייה בהתנחלויות (הטלוויזיה הפלסטינית, 19 באוגוסט 2018).

אולם כינוס המועצה המרכזית של אש"ף במקאטעה בראמאללה במהלך נאום נעילת הכינוס של אבו מאזן. נראה כי הנוכחות במקום דלילה (ערוץ היוטיוב של הטלוויזיה הפלסטינית, 18 באוגוסט 2018)

אירועים תודעתיים

משט סירות נוסף מרצועת עזה

◀ ב-18 באוגוסט 2018, יום לאחר הצעדה, נערך משט נוסף מהרצועה לעבר הגבול עם ישראל בהשתתפות כארבעים סירות. המשט שב לעזה בעקבות ירי אזהרה של צה"ל. מטרת המשטים הינה לשמר בתודעת דעת הקהל הבינלאומית והערבית את קיומו של "המצור" הימי ובכך לתת חיזוק לתביעת חמאס בשיחות ההסדרה

ל"הסרת המצור" מעל הרצועה. דובר מטעם מארגני המשטים הצהיר, כי הם קיבלו החלטה לפיה **הפעילות הימית תתקיים מידי שבוע** וכי הם "יפתיעו" את ה"כיבוש הישראלי" בפעילויות דומות מסוג זה (ערוץ אלאקצא, 19 באוגוסט 2018).

◀ **מחמוד מסעוד**, דובר רשות ההתארגנות הלאומית להסרת המצור ולשיקום, אמר כי המשט מהווה המשך לפעילות ימית והמסר הברור לפיו כל עוד הכיבוש קיים קיימת "התנגדות". הוא ציין כי ישראל נכנעת בקלות לאחר משטים מסוג זה וההוכחה לכך היא שלאחר המשט הראשון היא אפשרה לדייגי הרצועה לדוג במרחק של עד תשעה מיילים דבר שהיה אסור קודם לכן. הוא הדגיש, כי כל עוד קיים מצור, תמשך הפעילות אולם התחמק מתשובה האם המשט יתקיים בכל שבוע (אלאקצא, 18 באוגוסט 2018).

המשט לעבר הגבול עם ישראל בצפון הרצועה
(חשבון הטוויטר PALINFO, 18 באוגוסט 2018).